

ARCHIV NÁRODNÍ GALERIE V PRAZE

FRANTIŠEK KAVÁN **(* 1866 - † 1941)**

Inventář osobního fondu

Časové rozmezí: 1898-1937 (1946)

Značka fondu: 5

Číslo evidenčního listu NAD: 22

Evidenční číslo inventáře: 130

Zpracovala: Lucie Večerníková

Místo: Praha 2017

František Kaván (1866-1941)

František Kaván se narodil 10. 9. 1866 ve Víchovské Lhotě u Semil. Studoval na pražské Akademii v krajinářském ateliéru u Julia Mařáka. V roce 1900 získal diplom a zlatou medaili na Světové výstavě v Paříži za obraz Podmrak, který vytvořil roku 1894 ve své rodné vsi.

V roce 1895 vyšel Manifest české moderny, který vyzývá k zachycování vnitřní pravdy a ne fotografické pravdy vnější. Kaván v této době prožívá vnitřní rozpolcenost, kdy se v jeho realistické malbě objevují snahy o zachycení subjektivního pohledu. Ještě se vrátil do Krkonoš, kde vytvořil několik větších pláten. Poté s Otakarem Lebedou maloval rybníky v jižních Čechách. Tyto obrazy ale nebyly přijaty Mařákem a nakonec ani spolužáky kladně. Z těchto důvodů se Kaván rozhodl v pololetí 1896 opustit akademii a žít se jako svobodný umělec.

Po důsledně realistických začátcích se Kaván v letech 1895 až 1899 přiklání k symbolismu a udržuje kontakt s osobnostmi kolem Moderní revue. Po roce 1900 se vrací k čisté krajinomalbě, kterou zachycuje pomocí impresivně laděného realismu, známé jsou především jeho zimní motivy. Jeho dílo je spjaté s rodným krajem, maloval především Krkonoše, také Českomoravskou vrchovinu a Železné hory. Spolu s Otakarem Lebedou a Antonínem Slavíčkem patří Kaván k nejdůležitějším českým krajinářům. Jeho dílo je dosti běžné a bylo často paděláno.

Výrazný přechod v Kavánově životě znamenal přesídlení do Železnice, kde pobýval mezi lety 1900 a 1904. Byla to doba šťastná, znamenající zlepšení existenčních podmínek (hlavně díky obchodním zásahům jeho ženy Heleny). I v uměleckém stylu dochází ke zklidnění a návratu k realismu, zcela zásadní roli potom hrají zimní krajiny (Můstek, Po ránu, Přeháňky od Tábora). V roce 1909 se přestěhoval do Vítanova a zůstal tam až do roku 1922. Z tohoto období kvalita obrazů kolísá. Maluje často Chrudimku (Chrudimka pod sněhem). Mezi zásadnější malby patří Kupky u Hlinska z roku 1919. V roce 1922 se přestěhoval do Libuně, ale tamější prostředí nebylo vhodné pro jeho nemocnou ženu Helenu. V roce 1925 se přestěhoval do Svobodných Hamrů, kde po necelém roce zemřela jeho žena. K hlavním obrazům konce 20. let patří Cesta k zapadlému malíři (dnes neznámá) a Přesýpání nálad.

Kaván se na sklonku svého života těšil stále narůstající oblibě, ale zároveň toto období bylo poznamenáno úbytkem fyzických sil, což mělo za následek vytváření menších, jednodušších a lehce napodobitelných obrazů.

Na přelomu desetiletí proběhla výstava Julia Mařáka a jeho školy, Kaván se oženil s Pavlou Šírovou, vdovou po Janu Šírovi. Poměrně důležitý byl také Kavánův vstup do Jednoty výtvarných umělců, to bylo dáno tím, že v Mánesu se začalo prosazovat moderní umění s kterým by Kaván neměl šanci. Zatímco Jednota zastávala tradiční hodnoty. Dne 19. května 1931 se stal řádným členem České akademie věd a umění. Podruhé se přestěhoval do Libuně, kde měl konstantní přísun objednávek, většinou obstarávaných jeho druhou ženou. Právě třicátá léta jsou ale typická velkým počtem padělků, které nese Kaván velmi těžce.

Jeden z jeho posledních obrazů jsou Malé Krkonoše, který namaloval po zabrání Sudet a vytvoření protektorátu. František Kaván zemřel 16. 12. 1941 v Libunci u Jičína.

Literatura

Boučková Jitka, Vzpomínka na Františka Kavána 1866-1941 in: Výtvarná kultura, roč. 5, č. 5, 1981, s. 63-64

Karlíková Prunarová Ludmila, František Kaván, Praha 1992
Novotná Zuzana, František Kaván, Symbolistní, dekadentní, Praha 2012
Vancl Karel, František Kaván, Liberec 1963
Neznámé styky Františka Kavána s Jindřichem Karasem in: Umění XIII, č. 2, 1965, s. 203-205
Zachář Michael, František Kaván, Praha 2009
František Kaván, symbolistní, dekadentní, Praha 2012 (katalog výstavy)
František Kaván. Krajiny, Praha 2016 (katalog výstavy)

Vývoj a dějiny archivního fondu

Zlomek osobního fondu Františka Kavána pochází z nákupů u podniku Kniha, n. p. v letech 1958 až 1965. Dopisy F. Kavána Janu Kořanovi (AA 2920) daroval v roce 1980 Zdeněk Velemínský, korespondenci s Ladislavem Živným (AA 3069) prodala do archivu NG dr. Jana Turková roku 1989. Z oddělení Dokumentace NG pocházejí fotografie (AA 3502).

Archivní charakteristika fondu

Fond Františka Kavána není rozsáhlý a většinu tvoří odeslaná korespondence (nejvíce dopisů zaslal Kaván Ladislavu Živnému a Janu Červenkoví). Bohužel značná část byla adresovaná neznámým osobám. Za pozornost stojí i konvolut fotografií jeho díla.

Záznam o uspořádání fondu a sestavení pomůcky

Inventář byl vytvořen v souladu se Zásadami pro zpracování osobních archivních fondů a pro psaní jejich inventářů, platných ve shodě s prováděcí vyhláškou č. 645 zákona č. 499/2004 Sb. O archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů. V rámci vnitřní skartace byly vyřazeny pomocné obálky a desky. Fond zpracovala Lucie Večerníková v roce 2016. Je uložen pod přírůstkovými čísly AA 25, AA 884, AA 1230, AA 1397, AA 1595, AA 1694-1695, AA 2488, AA 2555-2556, AA 2580, AA 2680, AA 2920, AA 3069, AA 3502, AA 3606 – AA 3607 a AA 4133 – AA 4134.

Inv. č.	Obsah	Počet ks/l	Časový rozsah	Př. č. AA	Č. kart.
Doklady – vlastní					
1	Stvrzenky a podací lístky	7 ks	1903-1908	4134	1
Korespondence – rodinná (adresát na druhém místě v nominativu)					
2	Kaván František – strýc b. m., b. d.	2 ll	b. d.	884	1
Korespondence odeslaná					
3	Červenka Jan [Malá Skála, 22. 12. 1898], přiložena obálka Chvalín u Roudnice, [8. 5. 1898], přiložena obálka [Železný Brod, 14. 6. 1898], přiložena obálka Vranov – Malá Skála, [3. 12. 1898], přiložena obálka [Malá Skála, 18. 12. 1898], přiložena obálka Vranov – Malá Skála, [28. 1. 1899], přiložena obálka Vranov – Malá Skála, [29. 3. 1899], přiložena obálka [Malá Skála, 31. 7. 1899], přiložena obálka [Železnice, 28. 8. 1901], přiložena obálka [Železnice, 10. 3. 1902], přiložena obálka [Jičín, 29. 6. 1902], přiložena obálka [Železnice, 29. 10. 1902], přiložena obálka [Železnice, 23. 12. 1902], přiložena obálka [Kartouzy-Valdice, 18. 4. 1903], přiložena obálka [Železnice, 27. 4. 1903], přiložena obálka [Hlinsko v Čechách, 18. 11. 1905], přiložena obálka [Hlinsko v Čechách, 2. 1. 1906], přiložena obálka [Hlinsko v Čechách, 30. 5. 1906], přiložena obálka [Lomnice nad Popelkou, 31. 12. 1906], přiložena obálka obálka [Železnice], b. d. (2x), přiložena obálka [Libuň], b. d., přiložena obálka Vítanov, b. d., přiložena obálka Železný Brod, b. d. b. m., b. d. (8x)	54 ll 23 ob.	1898-1906, b. d.	2680	1
4	Engelmüller Ferdinand b. m., b. d.	1 list	b. d.	1694	1
5	Jakubec Josef [Hlinsko v Čechách, 1. 3. 1905], přiložena obálka	1 list 1 ob.	1905	1397	1
6	Kořan Jan [Vítanov, 26. 7. 1904], přiložena obálka [Hlinsko v Čechách, 1. 9. 1906], přiložena obálka	15 ll 4 ob.	1904-1911, b. d.	2920	1

- [Nová Ves nad Popelkou], 24. 10. 1906
 [Nová Ves nad Popelkou, 1907]
 [Nová Ves nad Popelkou], 20. 4. 1908, přiložena obálka
 Nová Ves nad Popelkou, 3. 5. 1908, přiložena obálka
 Vítanov, 26. 12. 1911
 b. m., b. d.
- 7 **Přenosil Ferdinand** 4 ll 1919, b. d. 25, 1695 1
 1 ob.
 b. m., 28. 12. 1919, přiložena obálka
 Chvalín u Roudnice, b. d.
 Libuň, b. d., známka chybí (pohlednice)
- 8 **Rys František** 7 ll 1936-1937, 3606 1
 3 ob. b. d.
 Libuň, 29. 12. 1936 (pohlednice)
 [Libuň, 11. 1. 1937], přiložena obálka
 Libuň, 3. 4. 1937, přiložena obálka
 [Turnov, 30. 6. 1937], přiložena obálka (pozdávka na výstavu)
 Vítanov, b. d.
 Víchovska Lhota u Jilemnice, b. d.
- 9 **Vlček Bohumil** 2 ll b. d. 1230 1
 1 ob.
 [Hlinsko v Čechách], b. d.
- 10 **Živný Ladislav** 77 ll 1904-1936, 3069 1
 16 ob. b. d.
 [Železnice, 23. 7. 1904], přiložena obálka
 Víchovska Lhota, 13. 12. 1904
 [Jilemnice, 17. 12. 1904] (dopisnice)
 [Vítanov, 3. 1. 1905], přiložena obálka
 [Vítanov, 24. 1. 1905]
 Vítanov, 3. 7. 1905, přiložena obálka
 [Hlinsko v Čechách, 11. 12. 1905] (zálepka)
 [Vítanov, 18. 12. 1905], přiložena obálka
 Nová Ves nad Popelkou, 24. 12. 1906 (zálepka)
 [Levínska Olešnice, 25. 8. 1907] (dopisnice)
 Levínska Olešnice, [září 1907]
 Nová Ves nad Popelkou, 26. 11. 1907, přiložena obálka
 [Nová Ves nad Popelkou, 10. 1. 1908] (dopisnice)
 [Lomnice nad Popelkou, 11. 1. 1908] (dopisnice)
 [Nová Ves nad Popelkou, 4. 2. 1908] (dopisnice)
 Nová Ves nad Popelkou, 29. 4. 1908
 [Nová Ves nad Popelkou, 30. 6. 1908] (dopisnice)
 [Hlinsko v Čechách, 4. 9. 1908] (dopisnice)
 [Vítanov, 28. 9. 1910], přiložena obálka
 [Vítanov, září 1910], přiložena obálka
 [Hlinsko v Čechách, 22. 10. 1910] (dopisnice)
 [Vítanov, 31. 12. 1910], přiložena obálka
 [Hlinsko v Čechách, 31. 12. 1910], přiložena obálka
 [Hlinsko v Čechách, 12. 10. 1911] (pohlednice)
 [Hlinsko v Čechách, 13. 12. 1911] (dopisnice)

[Hlinsko v Čechách, 30. 12. 1911] (pohlednice)
 b. m., 26. 6. 1912
 [Hlinsko v Čechách, 30. 6. 1912] (dopisnice)
 [Hlinsko v Čechách, 5. 7. 1912], přiložena obálka
 [Vítanov, 30. 7. 1912] (pohlednice)
 [Studenec u Horek, 11. 6. 1913] (pohlednice)
 [Hlinsko v Čechách, 27. 6. 1913] (pohlednice)
 [Hlinsko v Čechách, prosinec 2013] (pohlednice)
 [Vítanov, 26. 7. 1914] (pohlednice)
 [Jilemnice, 28. 9. 1914] (dopisnice)
 [Hlinsko v Čechách, 15. 11. 1914] (dopisnice)
 [Hlinsko v Čechách, 1914] (dopisnice)
 [Víchovská Lhota, 1915]
 [Jilemnice, 1915] (dopisnice)
 [Hlinsko v Čechách, 11. 4. 1917] (pohlednice)
 [Hlinsko v Čechách, 18. 4. 1917], přiložena obálka
 [Stará Paka, 25. 5. 1917] (dopisnice)
 b. m., [únor 1918], přiložena obálka
 [Hlinsko v Čechách, 10. 4. 1918] (dopisnice)
 [Hlinsko v Čechách, červenec 1918] (pohlednice)
 [Jablonec nad Jizerou, srpen 1919] (dopisnice)
 [Hlinsko v Čechách, říjen 1919], přiložena obálka
 [Hlinsko v Čechách, 3. 8. 1920], přiložena obálka,
 známka chybí
 Víchovská Lhota, 30. 6. 1921 (dopisnice)
 [Hlinsko v Čechách, srpen 1921] (pohlednice)
 [Hlinsko v Čechách, 20. 2. 1922] (dopisnice)
 [Trhová Kamenice, 15. 10. 1926]
 [Libuň, 29. 12. 1936] (dopisnice)
 [Hlinsko v Čechách], b. d., přiložena obálka
 b. m., b. d. (2x)

11	nezjištěný (redaktor) Svobodné Hamry u Trhové Kamenice, b. d.	2 ll	b. d.	1595	1
12	nezjištěný (doktor) Vítanov, b. d.	2 ll	b. d.	2488	1
13	nezjištění Libuň, 23. 7. 1934	1 list	1934	2556	1
14	nezjištěný (stavitel) Libuň, b. d.	2 ll	b. d.	2580	1
15	nezjištěný (továrník) Dolní Kalná, b. d. Vítanov, b. d. (5x) Libuň, b. d. (7x) b. m., b. d. (2x)	22 ll	b.d.	2555	1

Tisky

16	Pohlednice s obrazem F. Kavána – Z Rosic u Hradce Králové	1 kus	b. d.	3607	1
17	L. N. Tolstoj – Poudačky, Praha 1902 (přeložil František Kaván)	1 kus	1902	4134	1
18	K. Vancl – Padělky obrazů Františka Kavána, Praha 1946	1 kus	1946	4134	1
19	Přátelská slova z listů psaných Františku Kavánovi, Praha 1946	1 kus	1946	4134	1

Fotografie

20	Osobní fotografie	2 ks	b. d.	3502, 3607	1
21	Fotografie díla	26 ks	b. d.	4133	1

Tiráž

František Kaván (*1866 – †1941) soupis osobního fondu

časový rozsah fondu: 1898-1937 (1946)

počet evidenčních jednotek: 1 karton

počet inventárních jednotek: 21

rozsah v bm: 0,12 bm

stav ke dni: 6. 12. 2016

jméno zpracovatele: Lucie Večerníková

číslo evidenčního listu NAD: 119

číslo evidenční pomůcky: 130

počet stran: 8

schválil dne: 1. 2. 2017 Tomáš Hylmar